

TIBBIYOT MUASSASALARIDA NARKOTIK VA KUCHLI TA'SIR QILUVCHI PREPARATLAR MUOMALASIDA HAMSHIRANING O'RNI VA MAS'ULIYATI

Irgasheva Anora

Farg'ona shahar Abu Ali Ibn Sino nomidagi

jamoat salomatligi texnikumi

Maxsus fanlar kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada narkotik va kuchli ta'sir qiluvchi dori vositalarini saqlash, hisobga olish hamda ulardan foydalanish jarayonida hamshiraning o'rni va mas'uliyati yoritilgan. Tibbiyot muassasalarida ushbu preparatlar bilan ishlashda xavfsizlik qoidalariga rioya qilish, hujjatlarni to'g'ri yuritish, dori vositalarining noqonuniy aylanishining oldini olish va bemorlar xavfsizligini ta'minlash masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, hamshiralarning kasbiy bilim va ko'nikmalarini takomillashtirishning ahamiyati bayon etilgan.

Kalit so'zlar: narkotik dori vositalari, kuchli ta'sir qiluvchi preparatlar, hamshiralik ishi, dori vositalarini saqlash, tibbiy xavfsizlik, hisobga olish, farmakologiya.

THE ROLE AND RESPONSIBILITY OF THE NURSE IN THE HANDLING OF NARCOTICS AND STRONG DRUGS IN MEDICAL INSTITUTIONS

Annotation; This article discusses the role and responsibility of the nurse in the storage, accounting and use of narcotics and strong drugs. The issues of compliance with safety rules when working with these drugs in medical institutions, proper documentation, prevention of illicit drug trafficking and ensuring patient safety are analyzed. The importance of improving the professional knowledge and skills of nurses is also described.

Keywords: narcotic drugs, powerful drugs, nursing, drug storage, medical safety, accounting, pharmacology.

Kirish

Sog'liqni saqlash tizimida narkotik va kuchli ta'sir qiluvchi dori vositalari muhim o'rin egallaydi. Ushbu preparatlar og'riq sindromlarini bartaraf etish, jarrohlik amaliyotlari, intensiv terapiya va boshqa ko'plab klinik holatlarda keng qo'llaniladi. Biroq ularning farmakologik ta'siri kuchli bo'lgani sababli saqlash, hisobga olish va qo'llash jarayonlarida alohida nazorat talab etiladi.

Tibbiyot muassasalarida ushbu preparatlarning xavfsiz saqlanishini ta'minlashda hamshira muhim mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi. Hamshiraning bilim va malakasi

nafaqat dori vositalarining sifatini saqlashga, balki bemorlar xavfsizligini ta'minlashga ham xizmat qiladi.

Narkotik va kuchli ta'sir qiluvchi dori vositalarining tavsifi

Narkotik dori vositalari markaziy nerv tizimiga ta'sir etuvchi preparatlar bo'lib, ular og'riqni kamaytirish yoki bartaraf etishda qo'llaniladi. Kuchli ta'sir qiluvchi dori vositalari esa terapevtik samaradorligi yuqori bo'lgan preparatlar hisoblanadi.

Mazkur preparatlarning noto'g'ri saqlanishi yoki nazoratsiz qo'llanilishi quyidagi salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin:

- Dori vositalarining sifatini yo'qotishi;
- Nojo'ya ta'sirlarning kuchayishi;
- Zaharlanish holatlari;
- Noqonuniy foydalanish xavfining ortishi;
- Tibbiy xatolarning yuzaga kelishi.

Shu sababli ularni saqlash va hisobga olishda qat'iy tartiblarga rioya etilishi zarur.

Dori vositalarini saqlashda hamshiraning vazifalari

Hamshira narkotik va kuchli ta'sir qiluvchi preparatlarni saqlashda quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Dori vositalarini belgilangan joylarda saqlash;
- Saqlash harorati va sharoitlarini nazorat qilish;
- Preparatlarning yaroqlilik muddatini muntazam tekshirish;
- Dori vositalari harakatini hujjatlashtirish;
- Qabul qilish va sarflash hisobini yuritish;
- Xavfsizlik qoidalariga rioya etilishini ta'minlash.

Hamshira preparatlarni qabul qilganda ularning nomi, miqdori, seriyasi va yaroqlilik muddatini tekshirishi lozim. Har qanday nomuvofiqlik aniqlansa, bu haqda darhol mas'ul shaxsga xabar berilishi kerak.

Dori vositalarini hisobga olish va nazorat qilish

Narkotik va kuchli ta'sir qiluvchi preparatlar qat'iy hisob-kitob asosida yuritiladi. Har bir dori vositasining kelib tushishi va sarflanishi maxsus hujjatlarda qayd etiladi.

Hamshira:

- Maxsus jurnalni to'ldiradi;
- Preparat sarfini qayd qiladi;
- Shifokor ko'rsatmasiga muvofiq dori beradi;

- Kunlik va oylik hisobotlarni tayyorlashda ishtirok etadi.

Hisob-kitobning to'g'ri yuritilishi preparatlarning noqonuniy aylanishining oldini olishda muhim omil hisoblanadi.

Bemor xavfsizligini ta'minlashdagi ahamiyati

Hamshira tomonidan dori vositalarining to'g'ri saqlanishi va nazorat qilinishi bemor xavfsizligini ta'minlaydi. Dori vositasining noto'g'ri dozada berilishi yoki saqlash qoidalariga amal qilinmasligi jiddiy asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin.

Shu sababli hamshira:

- Shifokor buyruqlariga qat'iy amal qiladi;
- Dori dozasini tekshiradi;
- Bemor holatini kuzatadi;
- Nojo'ya ta'sirlarni aniqlaydi;
- Zarur hollarda tezkor choralar ko'radi.

Bu esa davolash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Hamshiraning kasbiy mas'uliyati

Narkotik va kuchli ta'sir qiluvchi preparatlar bilan ishlash yuqori darajadagi kasbiy mas'uliyatni talab qiladi. Hamshira farmakologiya, tibbiy etika va huquqiy me'yorlar bo'yicha yetarli bilimga ega bo'lishi zarur.

Kasbiy mas'uliyat quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Maxfiylikni saqlash;
- Hujjatlarni to'g'ri yuritish;
- Xavfsizlik qoidalariga rioya qilish;
- Bemor manfaatlarini himoya qilish;
- Tibbiy xatolarning oldini olish.

Hamshiraning mas'uliyatli yondashuvi sog'liqni saqlash muassasasida dori vositalari bilan ishlash tizimining samaradorligini oshiradi.

Xulosa

Narkotik va kuchli ta'sir qiluvchi dori vositalarini saqlash, hisobga olish va ulardan foydalanishda hamshiraning o'rni nihoyatda muhimdir. Hamshira tomonidan saqlash qoidalariga qat'iy rioya qilinishi, hujjatlarning to'g'ri yuritilishi va bemor holatining nazorat qilinishi davolash sifatini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bu preparatlarning noqonuniy aylanishining oldini olish va bemor xavfsizligini

ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu bois hamshiralarning kasbiy malakasini muntazam oshirib borish sog'liqni saqlash tizimining dolzarb vazifalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hamshiralik ishi asoslari. Toshkent, 2023.
2. Farmakologiya. Tibbiyot oliy o'quv yurtlari uchun darslik. Toshkent, 2022.
3. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining dori vositalari muomalasiga oid me'yoriy hujjatlari.
4. WHO Guidelines on Safe Management of Medicines.
5. Klinik farmakologiya va hamshiralik amaliyoti bo'yicha o'quv qo'llanmalar.